

ipfis mediatoribus q̄ recte petimus indubitāter
 obtineamus Et subiungit. Amen id est fiat ut
 matre aduocante apud filiū a filio apud patrē
 vtiq; exaudiamur vel. Amen id est vere supple
 ita est q̄ tu es gratia plena a dñs tecum et bene
 dicta tu in mulieribus. Et benedictus fruct⁹ ven
 tris tui Ihesus xp̄us. Modis omnibus ut visū
 est vel. Amen id est fiat ut hec laus filij a matris
 sp̄ et vbiq; p̄sonet in testimoniuū veritatis xp̄iaē
 et in memoriā exordij humane redempcōis
 atq; taliter mortalib; exhibite dīne miseracōis

Explicit Expositio Sup Ave Maria. Reuerēdi
Magistri. Henrici De Hassia. . . . .

Incipit speculū anime. . . . . *Henrici De Hassia*
Ego. Willhemium

Anima mea noui q̄ curiosa sis rimando q̄
 foris sunt. et assidue de fenestris habita
 culi tui cūcta q̄ circa te sunt. cōspicis. faci
 em autē tuā raro a difficilime contemplaris. Si
 cū oculis q̄ ea q̄ foris sunt aspiciat. se autē non
 videt. et homo qui vultus memoriter agnoscat
 alioꝝ. suum vero intueri nequit. nisi obiectis spe
 culis visū sup se reflectat. ergo et tu ut quāq; etiā
 et te contempleris. Obice tibi specula. fige in ea
 aspectū. reflecte tibi sup te visum. effectus et ope
 racōes tue atq; vniūse sēsibiles creaturē specula

tua sūt. a quibus nūc radīes cōtemplatōis ēper
cussis reuertē in interiora cubiuli tui ⁊ cōsidera
te omniquaq; o pulcherima rerū. **I**bi aperit oēs
thesanꝝ scāe quē ea q̄ foris pscrutādo. diu collegi
sti. **E**t discute p̄ma et nouissima tua. discantura
p̄ medium ut in eternū nō peccēs. **S**tude diligen
ter vnde sis quid sis. quae sis. et a quo. quāta q̄
lisq; sis et eris. ⁊ vbi sis. ⁊ vbi finaliter eris. ⁊ in
telliges teipaz eē potissimum contēplande diuini
tatis speculum. in quo clarū dei pprietates. dei p
fectōnes. dei ad creaturam hūditates relucēt. **E**x
ordīe ergo et inquire vnde sis. **E**t indubie repies
q̄ sis de deserto nichili de nullo materiali princī
pio educāta. sed de non ente a solo deo creata. ut
inde intelligas ac memoriter attendas q̄ te si
bi derelicta. remoto conseruante deo. subito in
nichilum relabereris. **V**t enim ea q̄ de materia
educuntur adesse. ob defectum conseruantis in
eādē definunt esse. ita omnia que ex nichilo
quasi materiali princīpio esse ceperunt quasi
velocissimo impetu in nichilum tuerent dereli
cta a conseruante. **T**am ergo inseparabiliter
connexa es deo tuo. et tam in absolubiliter ab
eo dependens ut sine ipso realiter in existente
nullatenus esse possis nichil agere possis nullū
vigorem nullumq; decorem haberes nec viues
sed ut cadauer inaiē mortua ⁊ horrida apperes

efficit enim quodammodo te id diuinum esse intussecum tibi
 quod tu intusseca corpori in illo. ¶ Estimo iam ex hijs lu-
 culenter prope dis si de excellentia virium tuarum aut pro-
 fectione operum aut de quocumque quod in te dignum lau-
 de censetur recte gloriari possis tamquam tibi attribu-
 endo. Quarta vtiq; temeritate. calamitas inanimis
 manu scilicet impulsus gloriam de pulchritudine
 literarum scriptori furriperet. et quanta pulchritate instrumetum
 artificis manu agitatam laudem de excellentia arti-
 ficij agenti principali debitam sibi vsurparet. z.

¶ Sequitur capitulum secundum. z. z.

Dost hęc inquiredo de quidditate tui. agno-
 sce quod sis natura intellectualis indiuisibilis
 essentie. humano corpori formali tui presentia
 viuificando intussece determinata. Vbi multa
 contemplare. primo hitudinem tui ad corpus quod
 viuificas. esse lucidum exemplum habitudinis cre-
 aturis tui ad totalem mundum et ad omnia que in
 eo tamquam viscera existunt. ¶ Letare ergo te honora-
 tam similitudine habitudinis ad corpus tua presen-
 dentia gubernandum simili habitudini dei ad corpus
 vniuersi tui vbiq; presentis vires presentat aditatem in-
 fluit. ipsum conseruat. ipsum gubernat quodammodo
 ut tu anima corpus. ¶ Secundo letare te esse de ge-
 nere indiuisibiliu et eternalium substantiarum natu-
 ra et modo essendi intusseco. similem angelicis
 spiritibus. in hoc tamen paulominus minutam ab eis quod

naturaliter ad vniōnē corpis cōstituōe hominis
determināta es. vñ duo tibi eueniūt. **P**rimū ē na
tural a feruida ad corp⁹ tibi pportionatū indima
cō. q̄ tibi tm̄ afficēis. et ipsum diligis ut desiderijs
eius nōnū q̄ tā large obdesendas q̄ inde culpas
incidas. **S**cđm̄ est q̄ q̄ naturali instinctu trabe
ris ad sensificādū corp⁹. nunq̄ sine ipō plene q̄
tari poteis. nec plene delcāri. q̄ diu eis ab ipso di
suncta et carueris s̄m̄ sēntiuas vires cōuenien
tissimis mutacōibz. seu actuacōibus. **J**am hac cō
tēplacōe certificata es de finali corporū resurre
ctōe ut plenarie faciātōe bñfica quieteris. **R**ur
sus ex eadē certificari poteis nō eē simlē introitū
tuum exitui de corpe. qm̄ nullibi stetit nec aliq̄
tpe fuisti āte adhesionē corpis. sed intrādo corp⁹
eē cepisti a incipiēdo eē. intrasti illac. **N**ō sic autē
exreundo de corpe eē desines aut desinēdo eribis. s̄
eruta corpe iuxta meritum v̄l demeritū in eo ppe
tratū ib̄ in purgatoriū ā i infernum aut in regnū
celoz. et nō in corpora aialū brutoz. **U**t quidā
philosophoz sompniauerūt. sic a q̄ aie huāne
ante receptioēz in corpus fuerunt in stell̄ corpo
ribus. et q̄ similis est interitus hominū a bruto
rum animalium quozum anime non nisi desinē
do esse separantur a corporibus hoz errorum et
similiū destructōem cōtemplacōe tue q̄ditatis et
natural̄ edicōis facillē inueniet. **Cap. 7.**

Iam si quare sis cōtemplari libuerit iuxta philosophorū et theologorū traditiones repies. ut i inferiori mūdo dei capax rōnale animal cōstituas. et in ipso elemēta hui⁹ mundi ei seruiētia bēa facias. ut corporalia memoālib⁹ homines angel coniūgas. et ut deus humana; corpulētā te media assumeret. Ceterū ut creatorem tuū agnoscas. agnitū colas. cultum sup oīa diligas. et in dilcō finaliter bēfice q̄descas.

Uero contempleris. // **Capitulū q̄tū**
 et qualis et q̄ta sis p̄fectōnalit̄ p̄pende a quo et quali principiō causali emanauis. effectus enim sapit naturā et qualitātē cōtrahit sue aie et ei ut est possibile assimilāt. Audi quid dixit te creatur⁹ dñs deus. **F**aciāmus inquit hominē ad ymaginem et similitudinē nostram. **I**ntellige cōfilio increate trinitatis creata es. Audi ad ymaginem et similitudinē dei formata es. quare certe ut ex prima creacōne te habere intelligeres q̄tum tuo creatori dēres. et tanto ardentius eum amares q̄to mirabilius cōditam te agnosceres. **M**agnum est cōfilio trinitatis cōditum esse s̄ maior dignacō dīne bonitatis ut etiam ad ymaginē et similitudinem suam creator omnīū crearet te qd̄ nulli n̄ ex creaturis rācōnalibus donatū est quis honor hominī maior esse potuit q̄ ad similitudinem sui conditoris crearetur et eisdē v̄tutū

vestimentis ornatur quibus et conditor eius. nam
deus caritativus est. iustus est. verax est. et familia et
homo creatus est. ut caritativus sit. **I**ustus sit verax
sit atque bonus quas virtutes quanto plus quisque huerit
tanto maiorem similitudinem sue creatoris gerit.
Et attende michi similiter in te intelligi ymaginem et
similitudinem. quia ymaginem potentiarum ternitas ut
puta memorie intelligentie et voluntatis in unitate
simplicis essentie exprimit ita ut per memoriam in-
telligat eterni patris generativa fecunditas. per intel-
ligentiam filii. illuminativa veritas. per voluntatem
spiritus sancti. unitatem caritas. quia a memoria ge-
gnitur verbum seu noticia intellectualis. a qua filius
et memoria procedit amor. qui est actus volunta-
tis. voluit itaque divina benignitas summa bo-
nitate que non iniudet rationales creaturas hoc
modo conformes sibi participative ymaginem ma-
iestatis sue. ut tuis in ipsis inuento singulari ve-
stigio confurgerent ex suis interioribus ad in-
telligendam et contemplandam faciem trini-
tatis increate. **H**oc autem eterne ternitatis vestigi-
um tunc perfectum est a dei forme. si sicut cum di-
vinitatis hypostasium operatio est indivisa et
omnimode concors ita et voluntas nichil velit
aut nolit nisi ut ratio dicat. et ratio non dicat nisi
conformiter hijs que memoria ex divinis eruditio-
nibus sibi impressit ut sic in regno anime ratio

que agenda et obmittenda sunt veraciter dicta
 memoria dictata quasi firmiter inscribat et votas
 inscripta psequendo efficaciter opere ad impleat
Jam lauda anima mea dñm taliter insignita
 dei ymagine q̄ capax es beatitudinis decorata dei
 similitudine et p̄iceps facta rationis discretive
 ymagine inq̄ ut dicebatur cōnexionē mirabili
 memorie intelligētie et voluntatis in te cōstituta
 ut deum p̄ memoriam tibi p̄ntem semp retineas
 et bñficioꝝ atq; miracum eius iugit̄ emimiscaris ut
 p̄ intelligētiā peractes quō in seipso sit ineffa
 bilis incōprehensibilis et in creaturis suis mirabi
 lis in potētia q̄ independēter de nichilo oīa crea
 vit. Mirabilis in sapientia q̄ decenter cūcta dispo
 suit et gubernavit. Mirabilis in benignitate q̄ oīa
 habundanter sua replevit bonitate. **E**cce in te
 magnalium dei seruaculum et bñficioꝝ eius reti
 naculum memoria. Ecce naturalis legis testimo
 nium et agēdoꝝ infallibile directorium intelligē
 tia. Ecce libertatis impium et actuū virtutis inco
 gibile executoriū p̄ volūtatē. **S**ignatū est itaq;
 sup te lumen vultus dñi lumen videlicet racōnis
 natural. qd̄ ostēdit tibi bona. quo et discrecōem
 habes veri et falsi expedientis et inexpediētis vi
 cij et virtutis ne forte sub specie boni mala perpe
 tres. aut occōne virtutū in vicia dedimes. nōnū
 q̄ enī vicia sp̄m virtutū fingunt. ut imoderata

ira vult videri iusticia incautus timor humilitas
et effrenata supbia libertas appare studij. Similit
sub specie virtutum vicia teguntur ut sub iusticia
credulitas sub pietate remissio sub zelo ira et ex
māuetudine torpor nasci solj et hoc modo i alijs
quoz oim huiusmodi vigore discrecionem acci
pisti infallibile. // Et itez lauda aia mea dñm q̄
infinitis creabilibz aiabz sub nō eē dimissis te eē
naliter p̄destinauit adesse. et nō q̄lecūqz h̄ eē sub
stātiāle. eē immōrle. esse indiuisibile. eē vitale. eē
rōnale. esse cōnd cōrie libez eē rez oim c̄ceptiū
et rep̄ntatiū. quia eni rōnalis aia esse nō potuit
oia existitue. benignitas creatoris ei cōtulit ut
oim capax esset intellectualiter c̄p̄ntatiē. ut ita
in h̄is oibz assilata tuo creatori c̄surgēs ex mee
rioribz tuis c̄replaris i ip̄o haz p̄fectionū imē
fitatem utpote ex tuo eē depēdētū suū eē indepen
dētē. Et laudaēs dñm q̄ te tā indiuisibilē et sim
plicis eēntie fecit q̄ null⁹ sp̄c nisi dñm⁹ te penetrē
re aut tibi illabi possit l̄ tua secreta rimai. Ac per
hoc secretissimū scā es filij dei cubiculū sp̄c scā cē
plū atqz totū trinitatis ḡssimum hitaculū in
quo p̄ cū filio et spū sc̄cto sibi mātionē elegerūt
deliciatū cū filijs hoim. // Lauda aia mea dñm
a quo tali et tam potētū lib̄tate dotata es ut a nō
lo cogi possi ā c̄pelli i tuis actibz ad bonū l̄ malū
a quo et tante capacitatis facta es ut nō nisi sua

immensitas te faciāre valeat. **P**otest enī creatu-
 rarū suauitas etiā sūma afficere quīdem cor huā-
 num. faciāe vero nulla res pōt nisi ille de quo scri-
 ptum est. **S**aciabor cum apparuerit gloria. quid
 qđ citra hanc est minus est famem relinquēs af-
 fligentē cor humanū et cruciantē. quā sciens
Augustin⁹ exclamauit et dixit. dñe quia creasti
 nos ad te ideo iquētum est cor nřm donec rquie-
 scat in te. // Lauda aia mea dñm ⁊ recognosce
 gratāter etiā sua exteriora beneficia. **R**espice le-
 tanter mundum istū ⁊ contemplare. quot et q̄
 sis creaturis. **R**ex tuus dñs omnium te p̄tulit et
 quibus licz p̄fectionū dotibus pre cūctis rebz cor-
 poris te insigniuit et inueies luēdari⁹ q̄ dīna
 ordinacone omnis creatura ad hūc finem cursū
 suum dirigit ut hominis vtilitatibus seruiat. te
 qz rerum omnū cōsideracone in dño deo tuo oble-
 det. **I**nsup inuenies te p̄fidē microcosmo ut regi-
 nam quīp̄mmo aptam. ut sis et in macrocosmo
Impatř orbis atqz summa vicaria dei in terris
Estimo anima mea q̄ iam dignitatē naturalem
 tue substantie p̄penderis. atqz scialem pulchri-
 tudinē nature tue intellexeis qua p̄mordialiter
 ut signaculum pulchritudinis p̄dixisti de abisso
 nichilitatis similis tuo creatori. // Cap. quītū

Hvdita itaqz tue creacōnis origine. et qual-
 sis dei ymagie et quāta dignitatis m̄gnitudis

est oñs ut p̄ses .vbi sis a ut in loco cōi a vbi ha
bites ut in loco pprio ut iā sentias te p̄grinari
a dño in regione longinq̄ in insula exilij in valle
miserie in deserto serpentū et scorpionū in mūdo
subiecto discursui demonū in loco pugne a latris
in terra mortis a doloris. ¶ Aia mea donec i carne
es inē spinas cōuersaberis a necē est ut pacialis
in q̄tudinē tēptacōnum t̄bulacōnumq; aculeis
feriaris. qm̄ es ut scribit̄ sicut liliū inter spinas
¶ Igit̄ candens liliū a delicatiss̄e flos tot spimis
tot inimicis totq; iniquis subuersioibus circum
datus. vide caute ambules. plen⁹ est mūdus spi
naz vnduos aculeis in terra a sicut in aere sicut
in carne vbi sagitte a infidie latronū vbiq; peri
culū vbiq; laquei mortis. ¶ **Cap. sextum**

Dost hec cōtemplando vbi hites ut i domo pro
pria. Repies aiaz hois positam ab initio ut
Reginā in corp⁹ huānū tanq̄ i tabnaculū nobi
le artificij mirabilē mille distinctū officinis qd̄ e
rat ei hitaculum solacio sū a instrū aptissimum
atq; p̄ suis opacōib; p̄ficiendis a debitis p̄fectō
nib; acq̄rendis organū obediētissimū aie impe
rijs agitādū miro mō i cōstitucōe hois sibi cōiun
ctum. Nunc aut̄ p̄cēm fecit q̄ corp⁹ qd̄ aie erat
solacōsum tabnaculum sic dolorosum sibi erga
stulum. et qd̄ erat ei paradifus deliciaz f̄m̄ ē lo
cus oim̄ miseriaz a qd̄ obediens instrū f̄m̄ est

grauas impedimētum a q̄ fuit ei dom⁹ honestatis
 facta ē sibi carcer orationis original' feditatis
Heu me miseram q̄ hoc olim lucid' dōiciliū nūc
 squalidum a tēbrosum carcerē in p̄mordio crea
 cōis mee ingrediēs maculaui faciē meā prepul
 chā pdidi omnē decorē meum. et q̄ signaculū
 erā pulchritudis scā sum velut larua horrois a
 turpitudis et facta est tota familia domus mee
 straria michi. **M**inistri mei visus. audit⁹. gust⁹
 tactus et gustus. vniūseq; viēs corpis mei pug
 nant cōtra me. **D**omestici mei a p̄rimi mei adū
 sum me steterūt a vim faciēbāt mala m̄ p̄uasert
 vanitatē a dolos tota die molūtur otra me. **C**ō
 federatū sūt a iūcti inimicis meis mundo et demo
 nib⁹. quib⁹ apuerūt portas dom⁹ mee. et itrodu
 rerunt in iteriora cubiculi mei. ibi victa tandem
 et supata. q̄ erā creatoris ymagine sponsa dei de
 cora a amablis. vicis q̄si fūco deturpata abhoi
 nabilis facta sū. a adultera fornicatoribus carni
 mūdo et dyabolo iacui subacta. **H**eu cū i honore
 eē nō intellexi q̄ p̄ deuia vicioꝝ hōrabilissimā
 creatoris mei similitudinē. amisi. a ei⁹ in me yma
 ginē diḡsimā vitioꝝ squalorib⁹ deturpaē ausa
 fui. **R**uid indign⁹ et dedec⁹ maius esse poteit q̄
 similitudinem dei erui. et brutis et iamtis similem
 fieri. atq; caractē et insignia sūmi **I**mpatoris
 in singulaē nobilitatis p̄uilegiū datam abrađē

maculae et flificare. **I**taque iam domine ex dignitate sub
stantie propendo magnitudinem tue offense. ex recorda
tione beneficiorum intelligo gravitatem peccatorum. quanto magis
dignitatem meam aspicio tanto amplius vitam degere du
xisse confundor et erubescio. nam tanto grauior est culpa
quanto nobilior est natura. tantoque maior offensa. quanto
maior est eius quam offendit excellencia. **D**eum tabernaculum
dei erant. sed inimici per fenestras meas inimiciter ma
culas deo abominabiles utpote beneficium obliuio
nem per meorum. falsitatem per intelligentiam. iniqui
tatem per affectum deum fugauerunt a tabernacu
lo suo. et fugit cum illo omnis decorem meum. quid
enim decorem meum nisi deus meus et relicta sum quasi
porcorum stabulum quod eram summe emicantis hitacu
lum. **I**terum re michi quod fumo deo similis fui. in sa
pientia iusticia tyantia mansuetudine in ceterisque
virtutibus et ab his miserabiliter in dissolutudinem per
stulticiam **I**n iusticiam **I**ram et intyantiam. **R**ursus
assimilabar deo monarcha **M**icrocosmi facta. sicut
hebraei stictis in partibus laxavi tenas et sensualitas
lasciuuit ad voluptatem pes cucurrit ad priuatum
Manum iniquitatem tetigit. lingua flitatem perulit. **O**cu
lus desperit ad vanitatem. **C**oniliarum mei decipit me
Balium mei puerterit me abduxerit me misit et a
peruerit portas regni mei inimicis meis qui in
troeunt vulnerauerit me et tulerit pallium decoris
mei et facta sum degens sub seruitute peccati quod eram

regnās sub libertate iusticie cū plata cūctis motū
 bus carnis. mō luxuriosū appetitū cōfrenauī. **N**ō
 estū gula tempauī. mō gloriā mūdi dedinauī mō
 suggestioēs timoris obrui. mō ignem furoris ex
 tincti. tūc regina eram cū hīs motibus ita **I**mpa
 bam. nūc autē hōr tyrānidi subtauit fuitutem
 expior pēci. vlttricem tūgressiois dīmī mandati

Ed cōsolare aīa mea. **Dic.** **Cap. septimū**
Misericordias dñi in eternū cātato **Clama**
 ui ad deum altissimū qui bñfecit michi qui misit
 de celo a liberauit me. atq; pulchriorē et amabi
 liorem sibi reformauit a restituit libertati pristie
 et impio sup inimicos meos. **E**t digne clamabis
 ad deū altissimū. qm̄ m̄ificādo tecū miam suam
 sepe p̄ interiorē allocucōez te vocauit p̄ inspirōez
 te a p̄cō reuocauit. bñficijs suis te allexit. qñq;
 tribulacōibus ad penitētiā monuit. diu p̄niaz ex
 p̄tauit. diu in p̄cīs te tollerauit et tandē de som
 pno p̄cī plene exētatā firmauit in iusticia dedit
 tibi p̄ remedijs sacramta. applicuit tibi xp̄i mel
 ta. **A**nima mea enumeā si potes mias domini
 quas in te fecit. p̄sa a quot p̄cīs te preseruauit
 q̄ te peccantem non statim dampnauit sed te p̄
 longante iniquitatē ip̄e prolongauit pietatem
 te penitētē misericorditer suscepit. in te mutacōnē
 talē fecit. ut fierēt dulcia tibi que fuerūt amara
 tibi volūtatē dedit et virtutē continendi et te

emendandi dedit et gratiam vitam eternam pre-
tendi. **O** quot et quot in peccatis mortui sunt. quibus
deus tuus hanc gratiam non disposuit. **I**gitur o anima
mea pre milibus te electam agnosce et ad glo-
riam dei in celestibus te assumendam pie confide. **S**e-
ntina ergo ne tardaveis ardentissimo desiderio re-
vertere et converte. **N**am desideranter te expectant
angeli tuum adventum prestolantur sancti. **T**e
vocat ihesus christus habens brachia expansa ad te
suscipiendum caput inclinatum ad te osculandum
Redifica in foraminibus petre. puola manus. puo-
la pedes. inuola lateri de quo fluxit aqua saluta-
ris que te lauit ab iniquitate et sanguis roseus
qui te ornavit ablata deformitate que tibi vestimen-
ta virtutum dedit et nuditatem tuam ignominiosam
rexit. qui gustum spiritualium tibi restituit. **Q**uam-
tum te diligere debeo deus meus qui me redemi-
sti cum pieram. de periculis me liberaisti. cum er-
rabam me reduxisti. quando ignorabam me do-
cuisti. quando peccabam corripuisti me quan-
do contristabar consolatus es me. quando iam
pene despabam me confortasti. quando stetit tenui-
sti me. quando cecidi erexisti. quando iuu duristi me. quando ve-
ni me suscepisti. **P**ro hijs et alijs innumere libz
misericordijs tuis domine deus meus quod rependam non
habeo nisi ut diligam te dulciter et nullo alio amo-
re seducar. **D**iligam te fortiter omnia aspera

et dura ppter te libēter sustinēdo. Sed fateor dñe
 nō sustineo p̄dus diei neq; est⁹ s; iugum tuum
 suaue ⁊ on⁹ leue porto. Onus enī meū vix vnus
 cēsetur hōre. ⁊ si plus ē sentire nō sinoꝝ pre amore
 quī ut in te āplius inardescat. iā omīs creatura
 tibi viscescat ⁊ tuus creator solum tibi dulcescat
 Min⁹ enī ip̄sū amas si aliq̄d cum eo ames quod
 nō ppter ipsum aut in ip̄so amas. **Cap. oct.**

Hic ne tibi forsā illudat amor creaturē esse
 ite iam oculū cōtemplacōis. ⁊ itez vide vbi
 sis ⁊ reuolue diligēter q̄ vana sint mundi dele
 ctabilia q̄ breues ⁊ instabiles sint ei⁹ excellētie
 vtq; mūdiales diuicie glorie ⁊ p̄p̄e seculares vo
 luptates et deliciae carnales. diuicie posseone
 tāt. amate inq̄nāt. amisse cruciāt. nec habite ap
 petitū faciāt. Et q̄s in hōre sine dolore in prelacōe
 sine tribulacōe. in sublimitate sine vaitate eē po
 teit. **A**nima mea certa sis omē qd̄ hic eminet
 pl⁹ meroē efficitur q̄ honoē letet plus casum
 dampnacōis q̄ vitā beatitudis mereat. Nemp̄e
 vbi cesāes olim potētissimi. vbi rēges ⁊ p̄ncipes i
 diti. vbi plati gloriofi. quid eis pfuit inanis bre
 uis letitia mūdi potētia magna failia. et sclāris
 pompa. Hec oīa tāq̄ vmbra vestigium nō hñs
 et velut nauis fluctuātem aq̄ celeriter tñsierūt
 Et iā sapiā mundi qd̄ pfuit que tor et tātus pla
 tonem ⁊ aristotelē Ciceronem et dyogenē non

saluauit. s; excecavit. **N**ō edifica uit s; supbia infla
uit. **E**rgo si sapiēs eē cupis. ēq̄re sco las illi q̄ di
xit b̄t̄is hō quē tu erudieis dñe a de lege tua docu
eis eū. **I**n q̄b⁹ scol p̄ponet tibi sacra scriptura. i q̄
ut i speculo coḡscēs si facies tua pulchra an feda
ibi discēs uias uite a v̄ē sapiē. uias salutis a b̄i
tudis et̄ne. ibi discēs i t̄ris ea quoz sc̄ā tecū ple
ueābit i cel. **V**bi studēb̄ q̄lit ad ip̄m p̄ueias quē
semel uidisse ē oia didicisse. **I**nfelix hō q̄ scit alia
oia. illū aut̄ nescit beat⁹ aut̄ si illū scit eē si alia no
scit. **P**rocede aia mea a meditaē hui⁹ t̄pis b̄uita
tē h⁹ t̄pis i merēdo p̄cōfiratē. s; hoc t̄pe mortis
ineuitabilitatē q̄d i t̄bz huānis cerci⁹ morte. q̄d
incerci⁹ hora mortis. **M**ors semib; ē i foib⁹. **J**uue
nib⁹ i infid̄is nulli⁹ misereēt. nemiē; vētur. o hō
q̄d est tuū uirē dū hic. q̄ diuē mis erūpnis a te
d̄is i mortē abiē. q̄d de hac uita quā itrahi cū do
lore. cōtinuasti cū labōē. ex̄ib cū tremore. i q̄ es de
bil ad opand. faciē ad seduēd fragil ad ēfistēd
p̄n⁹ ad cadēdū tard⁹ ad ēfurgēd. **Q**uid eē aia
mea cū delic̄is corpis cū tu incorpea sis q̄d ē cele
sti cū gaudijs mūdi. vtiq; uil cōsolatō q̄ v̄ē delcā
cōis ē ip̄editiua q̄ p̄uitatē h; i s̄b̄iecto b̄uitatē i tē
pe ēflicā i fine miseria; i affcū p̄dicōez i exitu. Et q̄
le fed⁹ ē cū corp̄alib; mēbris quoz tā uoluptati
b⁹ ardes ut p̄prias non sentias delcācōes intelle
ctuales. **E**cce modicum a cadauer erit horridum

cui tatum iā afficis. **O**cul⁹ cecus erit. quo curio
 se vidisti. auris surdebit q̄ in melodijs vana fui
 si. tact⁹ fetebit quo luxuriose arhisti. gust⁹ et ol
 fact⁹ putrescet. q̄b⁹ in saporib⁹ et odoribus delicia
 ando osensisti. vermes deuorabūt mēbra omnia
 q̄ nō tā delicate nuts. supflue ornas ⁊ vicōse dele
 ctari sinis. **S**ed dñe ihu q̄ sine delectacōe esse
 nō valeo ego egena ⁊ paup̄ efuriēs ⁊ sitiēs ēspi
 ce in me. et miserās tñsmitte michi tue dulcedis
 mīcūlā de mensa spūalium seruoꝝ tuoꝝ cadentē
 ac guttulā de torrēte voluptatis tue stillantem
 ut paꝝ per gustato spū desipiat in me ois caro
 ⁊ ab exteriorib⁹ reuocet. ⁊ i te refect⁹ et delecta
 tus sup me et omnē creaturā eleuaris. **N**ūquid
 dñe hñs qui amoē tui glām seculi spreuerūt ut
 in te solo gloriētur solacijs mūdi tñnūciauerūt
 ut i te exultent tristitias carnis assumpserūt ut i
 te delectent nullas rēpensantes tꝑibus optuis
 immitteres solacōes spūales. **A**bsit q̄ ꝑꝑhta di
 xit **S**cdm multitudinē dolorū meoꝝ i corde meo
 cōsolacōes tue letificauerūt aīaz meam. **R**uispu
 tas q̄ gust⁹ aīe ab infectōib⁹ voluptatū carnis
 sic purificat⁹. nō in rebus delectet̄ sapidissimis
 ꝑ cōtemplacōez applicatis. aut viēs aīe spūales
 pigriōēs in delcādo in eozū obiectis ueniētis
 finis q̄ viēs sensitīe ⁊ aniales. aut quis putas
 nichil spūalis cōsolationis sentiē in quib⁹ ipleē

apli didū. **H**ec est glia nrā testimoniū sciē nrē
Satis iā cōsiderasti vbi sis **Cap. nonum**
a bonū a malū tuū. vtriusq; vbi nūc ergo o
culū cōtemplacōis dirige ad cōsiderandū vbi eris
a p̄mo cōtemplare q̄li timorē quassabis visu discar
fu horribiliū deōnum circa te i interuallo a morte
hois quousq; rapiaris corā xp̄o redditura rōem
villacōnis sup oib; q̄ gessisti in corpe a cōtempla
re secuturos i igneo purgatio aiay gemit̄ dū
emissimos pone i corde tuo horrore iudicij i valle
Josophat futuri. cōtemplāe p̄as inferni a gliam
padiſi. **O** q̄ta āgustia erit i iudicio vbi ex pte
vna accusāt ex pte altea dēones icusāt int̄ cōsciā
vrit foris **J**udex furit. s̄bt̄ chaos iferni dolo ē ple
nū supra passiois dñice sigū i testimoniū. ibi la
tē ē ipossibile a opare itollēable ibi a sētētia iu
diciis n̄ potēit appellare. ibi aduocatoꝝ astucia
ā oratoꝝ eloquētia n̄l potit p̄desse. q̄ n̄ p̄t fallē
iudicis sapiā; n̄ p̄t tūc flectē ei; iusticiā nec de
diare vlcōis a iuste cōtribucōis s̄niā; q̄ data q̄spu
tas tūc eit metoz q̄ tristicia q̄s luct̄. q̄s dolor q̄i
sepabūt i m̄q̄ a cōsortio iustoꝝ a tradent̄ p̄tati de
monū ducēdi i eternū suppliciu. **O** aia meater
ribilis erit infern̄ a **J**ehenna sed terribilioꝝ faci
es dei irata a ab illoꝝ b̄tissima societate b̄toꝝ se
pai. **S**; qd̄ oim̄ vicit̄ horrore ē a desideātiſſiā etne
t̄nitatis scie p̄petue excludi. vtiā; ex h̄is palato

cordis tui sapet qđ ammiraçōis h̄z. Ecce sponsus
venit qđ dulcedinis q̄ parate erant intrauerūt
cū eo ad nupcias. ⁊ quid amaritudinis h̄eat ⁊ clau
sa est ianua.

Capitulū decimū. z.

Egrede nūc anima mea de papilioē corpis
tui et stans in ostio tabernaculi tui. Vide p
transire gliam dei ⁊ p̄ntis laboris mercedē gran
dem nō cōdignam passioib⁹ hui⁹ t̄pis. ante ocu
los tibi p̄inge et pictā assidue inspice. ⁊ ad inspe
ctam iugiter anhela. Dilata os tuū expande nūc
affectionē tuā. purga intellectū tuū a vanis fan
tasmatib⁹. munda affectū ab inq̄namento mun
di ⁊ carnis. q̄ nisi purgatissimis intellectib⁹ glo
ria dei sapide cōtemplat⁹ ⁊ nisi a puissimis affecti
bus celestis illa merces ⁊ q̄ suavis est. dñs hic
de gustatur. A multis enim p̄ hac vita subtiliter
speculat⁹ a quib⁹ gustū h̄ntibus infectū minime
gustat. **S**ige ergo oculos ⁊ contemplaçōis p̄mo
ad inferiora ⁊ vide q̄tum gaudiū erit beatis cū
cōspiciunt q̄ p̄ntis miserie picula euaserunt. q̄ i
pios crudeles indicāte deo p̄strauerūt. q̄ i hac
vita peitentes p̄ p̄ccis satisfecerunt. q̄ in narra
biles eternos cruciatus euaserūt. q̄ de exilio tā
longinquo ⁊ tā misero ad p̄riam puenerūt. pa
triam inq̄ altā sp̄a cōsam et mirabiliter lumino
sam nō egente sole neq; luna quia dñs sol iusti
tię et cādor lucis eterne lux ei⁹ est ⁊ lucerna ei⁹

agn⁹ patriam edificijs glōsam. quia ibi magni
ficentia in domicilijs p̄iarchaz. in hircul apphe
taz. in tabnaculis Ap̄loz. in castris martirum
in claustris virginū. in cenobijs cōfessorū. i thro
nis angeloz a gloriof mānombus singuloz bea
toz. patriā diuicijs opulētā. auro fulgētē gemis
preciōf fulgurātē. a in oī qđ delcāt decorat et hu
manū desiderū affectat affluētē qm̄ ibi vita sine
morte **Iuuēt⁹** sine senectute lux sine tēbris pax
inēbabil libtas impdibil ptās insupabil. glā a
honor insimibil. **Ibi** iubilatiū a regem glie laudā
tium oīs preclara et dulci sona resonātia. **Ibi** a
pientē diuicie gloriose a oēs thauri eterni regis
et dabūt preciosa munuscula et glōsa encenia
athletis xientibz de regione certamis a pugne
vnicuiqz iux sue strēnuitatis meira martiribz co
rone victorie. virgibz sarta pudicitie. doctoibz au
reole decoris. cōfessoribz insignia hōris. atqz singul
iux varietatē meritōū distincta ornāmēta bñfi
ci honoris. **O** qđ digne de hac p̄ia dictum ē. meli
us ē dies vna in atrijs tuis sup milia. **O** qđ glōsi
est regnū dei i qđ sic viuūt cū cristo oēs sci. **O** desi
deratissā societās brōz et hōratissā cīras ce
lestiū incolaz. **O** iocūdistissā dies introit⁹ in tale
collegiū supoz festiā igit aia mea precige te cur
re stude pueire ad hāc societātē cēdat iā amor
seli islāmz te amor regni dei v phēnis leticia regē

vbi nulla aduersitas turbat. nullā molestia in
 quietat. vbi vacatē dimis laudibus. sine intermis
 sione. sine defidia. sine fatigacōe. sine labore sed
 cum summa exultacōne. vbi omne qđ placebit
 aderit et omne qđ displicebit deerit ibi vera iocū
 ditas. ibi optata societas. vbi verificabitur illđ
 Sacerdotum cum apparueit gloria tua. et illud Ineba
 bunt ab vbertate domus tue. Ecce vnde exultāt
 sancti in gloria ex cōtemplacōne eoz q̄ cōspiciūt
 circa se videlicet gloriose patrie et societatis feli
 cissime. Cum enim nullius boni sine socio iocun
 da potest eē possessio recte cumulus beatitudinis
 inde exercescit et sic illud Anselmi qđ quisq; tantū
 gaudebit de alterius gaudio q̄tum de proprio. Sa
 ne etiam illud qđ in te defuerit illa celestis bea
 torum mutua caritatā societas adimplebit ita
 ut quisq; habeat illic i primo qui factus est al
 ter ipse. quomin⁹ hūit in proprio merito. igitur ibi
 cōsolaberis de patriarcharū humilitate pfectissi
 ma de prophetarū credulitate certissima. apłorū
 caritate ardentissima. de cōstantia fortissima mar
 tūrum. de pietate dulcissima cōfessorū. de castitate
 purissima virginum.

Capitulū vndecimū

Quia scriptum est hec vita eterna ut vi
 deam te deū verū a quē misisti Ihesum cristū
 Pensa frequēter. q̄to gaudio exultent sancti cō
 templantes supra se hominē xpm gloria et hōre

magnificentissime coronatū in throno maiesta-
tis residentem vbi plenarie innotescit misterium
incarnacōis a illa ineffabil vniō dimitatis a hu-
manitatis qua factū est ut homo sit de⁹ et deus
homo a dum pensant quomō merito passionis
ipius beatificam gloriaz adepti sunt. dum vident
genus hominū sic pre angelis honoratum a di-
gificatum ut homo sit deus a domi⁹ angelorum
Quātum vtiq; miles gloriaretur si quis de suo ge-
nere ducib⁹ obmissis i impatoem assumetur e-
tentis armis a nomine sui generis. **S**i homo mor-
talem homiēz quē fama p̄dicat excellentē in sa-
piētia sādū in vita chouscantē i misericordia tan-
tum affectat p̄ncialiter aspice. q̄tū vtiq; affici-
deret hō a expandi huān⁹ affectus ad vidēdū faci-
em ihesu xpi dñi nostri. qui vltē hec oia fecus ē ho-
mo ut hoib⁹ visibilib apparēs eos de celestib⁹ eru-
dir⁹ sua passioē edimēt. a suis meritis ad etnā gli-
am pueherz. **I**n hīs itaq; a similib⁹ hoies bea-
tos cristū otemplādo amplioris gaudij mateiaz
sanctis angel intelligis repire. **I**ta ut otemplā-
do Reginam celi in throno filij a dextris assiden-
tem. quādo pensant quomodo ipsa genitrix de⁹
p eis fact⁹ est homo. frater hoim redemptor ho-
minū et descenderit per eam ad homines ut pate-
retur pro hoibus. **E**t dū innotescat quō ipa inter
uentrice ad filiū osecuti sūt in via peccā emissioēz

gratie collationem et iam in patria eterne beatitudinis adeptionem.

Capitulum duodecimum

Etiam quantum puras beati exultent et contemplationis oculo in seipsum reflexo perscrutantes quomodo iam per intellectum vident deum intuitiue quem laboriose per creaturas quaesierunt discursiue. Eum per affectum amplectantur presentialiter quem absentem cupiunt tam ardentem. Eum per memoriam tenent in propria specie quem solum conceperunt similitudinarie. **C**ontemplantesque super haec taliter gloriam anime in corpore redundare ut suscipiat vigorem impassibilitatis dotem immobilitatis. splendorem claritatis. miram agilitatis. promptitudinem penetratiua subtilitatis. aptitudinem validissimam sensualitatis acutiae Sed usquequo hiis immoratur beatorum accidentalibus gaudiis de creaturis haberi possibilibus que quidem beatitudinem ornant sed non constituunt nulli momento in comparatione ad gaudium substantiale beatificum quod concipiunt desideratissimam contemplantes faciem diuinae maiestatis. **Capitulum tredecimum**

Nunc ergo anima mea hiis incitata creaturis gaudiorum obiectis et nullatenus facinata. Conuertere contemplationis aciem in candorem lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis. in quo contemplantur beati ineffabilem trinitatem sui felicitatem creature vniuersitatem. quemadmodum speculum vitreum representat sui pulchritudinem

inspicientis faciem a rerum circumiacentium se-
riem a habitudinem. **O** si tam pulchra visu est
mūdi machina q̄ pulchrior q̄ fecit omnia. **S**i tā
delectabil species creatuē. delectabilior facies cre-
atrici essentie. **S**i tā mirabilis rez natuā q̄ mi-
rabilior fūme trinitatis figura. **S**i ḡ delectat hic
creaturaz intelligētia in deo noscuntur oia. **S**i de-
lectat scīē futura in eo cernuntur hec et quelibet
obscura quid enim est quod nescire possent qui
videntem omnia vident. **O** anima mea que natu-
raliter scīre desideras hoc speculum vidē labora
in illo studere a legere desidera quia hoc semel
vidisse est omnia didicisse a pro nichilo habere
quicquid speculatus ē plato de theologia. **A**rist.
de phia. tho lo meus de astronomia. qm̄ quicquid
hic de veritate intelligē possu? nimū est eorum
q̄ igram. aut q̄ visuri deū sicuti est agnossemus
Ibi autē vacabimus a videbim? affluet a m̄abi-
tur omnis oculus quoniam nec oculus vidit
nec auris audiuit nec ī cor hoīs ascendūt q̄ pre-
paravit deus diligentibus se in regno glorie sue
vbi innotescet incogitabilis diuinarum yposta-
sum pluālitatis a diuine essentie vnitatis. vbi inef-
fabilis filij a patre generatio patebit. vbi ab v-
troq; spiritus sancti inenarrabilis spiratio om-
nibus dabitur et aperto plenarie totius trinita-
tis misterio reuelata fatie gloriā dei speculātes

diffonabimur in eadem similitudine. // Cap. 12.

Qvis sapiens et intelligens hec iam non alligatur. Jam non sic afficitur ut cupiat dissolui et eē cum xpō ut efficaciter mortificet carnē ut spū viaat hilariter renūciat mundo ut celū possideat penitenter. Mirum si is cristianus ē sperans intrepide obtinē celestia credens feruide obtinere xpī pmissa. quid enim i hoc refert hic credere a sic videre sic sperare et iam tenē. Reuera cōueniēs est ut qui taliter non afficiuntur celestiuū gaudioꝝ et emplacone. nec mouentur ipōꝝ promissioē aut fidem hēant torpentem. aut spem fallantem. aut certe carnalis et mundana dulce de eis nimium assueta hmoi ipis sapē non pmitit aut fatue cōfidunt se posse duobus dñis seruire contrarijs. sc. carnī et spūi et simul mundo placē et deo gratum obsequiū impendere vel fidūt sine medio de solacijs mundi euolare ad gaudia celi.

Stolidissimi mortaliū sic decepti sic excecati sic carnī et mundo allegati ut ppter gloriā tpa lem pdatis gloriā eternalem. qui solatia mundi prepositis gaudijs paradisi. qui ppter edias carnis pditis delicias beatitudinis qui preciosas aias dampnatis omnibus pure corporalib⁹ digniores ut lucremi res viles et honores qui ppter momē taneum qd̄ delectat incurritis eternum qd̄ cruciat. Et quis nisi omnino stultus nō eligēt esuire

p momentū ut in eternū faciaretur. **T**ristari
p momentū ut semp letaretur. **C**ontempni per
momentum ut ppetuo honoaretur. **E**gē p horam
ut eternalē ditaretur. **Q** mortal homo insignis
dei ymagine decoratus eius similitudine despon
satus fide **R**edempt⁹ precioso sanguine deputat⁹
cum angelis capax tāte beatitudinis. heres regni
celestis quid tibi cum carne. quid tibi cum mun
do si singulas horum miseras solationum enu
merare libuerit inuenies q̄ onerosa sint q̄ do
lo pleā sint. q̄ sint dolosa. q̄ sint vana. ⁊ q̄ totū
bonorum impedita. **S**tultissime homo caue au
terram desiderabilē lacte et melle fluentem pro
nichilo habes et in valle lacrimarum delicias
queris. **Q**uid hic inuenisti. quid te ita fascinauit
ita excecavit sic infatuauit. nunquid non no
uisti naturam gaudiū mundani cuius extrema
luctus occupat et naturam esse carnalium deli
ciarum ut in capite applaudant ⁊ cauda scorpio
num ad mortem presentant utq; non habita
inflammant ⁊ cōtinuata fastidiāt quid est o ho
mo q; lac terrene dulcedinis sic ē placitum tibi
et sapidum ut ab vberibus mundi nemo te a
vellere poterit. quomodo non erubescis iam
vie fact⁹ ⁊ grādeu⁹ ad huc adherē vberib⁹ nu
scis i facie tue. **Q** barbaē nōne scis oia frena ob
leānta a culeis pleā amaritudib⁹ cōspā ad finē

ut quicquid ablecteris et cibo etiam solido et salubri
 fruaris et conforteris ut in fortitudine tibi illud am-
 bules usque ad montem oreb. Et quod delectationis quod
 perfectionis dignitatis et honoris hic adipisci pote-
 ris eius non decuplum illic perpetue hereditabis. Si
 cupis sensibus delectari illic prope ubi afflues de-
 lectationis. Visus in pulchritudine et claritate. Audi-
 tus in dulci armonica sonoritate. Delictio gustus
 in dulcedine saporis. Olfactus in fragrantia odoris
 delictio tactus in prope conuentionissima tan-
 gibilium obiectorum. Si cupis esse liber et nulli nisi
 deo subiectus illic prope. Si cupis honoribus et deco-
 ribus gloriari. Si cupis bonis virtutum locupletari
 Si cupis diuicijs ditari preciosis. Si cupis scientijs
 omnibus illustrari quod multa. Si cupis omnino quod appe-
 tis saciari illic prope. Et in hijs omnibus preeminet glo-
 riaberis. . . .

Capitulum quintumdecimum

Ex supradictis recolligi potest et ut estimo
 probabiliter quod licet humana anima non sit gra-
 dus summus latitudinis creati esse. Verumtamen
 perfecte cognito. unde est quid est. quare quilibet et
 ubi est et erit reperitur potissimum contemplande di-
 uinitatis speculum in quo multiplicius quam in spe-
 culari esse etiam supremi angeli relucet dei perfe-
 ctiones proprietates dei mirificentie. misericordie
 iusticie et ipsi ad omnem creaturam habitudines
 singulares. Idcirco anima mea fuge de fenestris

terrene habitacōis tue. Claude omniquaq; por-
tas ⁊ foramina tabernaculi tui. Et regredē in in-
teriora secretissimi conclauis tui. Et teipſam ſibi
ut ſpeculū obice. ut contemplando te rerū rerum
corpalia incorpaliſus copulantes intelligas re-
rum originē ordinē. ⁊ te media earū mirificam in
finem vltimum reductōnem. . . . .

**Explicit hic Anime ſpeculū quo te videt in ſe
Qui facis ut p te ſiſtat Reſeſcat ⁊ ite Amen**

